

укового та соціогуманітарного світогляду учнів. Цьому сприяє також проведення інтегрованих уроків природничих та суспільно-гуманітарних дисциплін.

Шукаючи відповідь на порушені питання, педагогічні колективи загальноосвітніх навчальних закладів в умовах профільності навчального процесу повинні розробляти нові методичні підходи для створення етичної орієнтації учнів, що базується на найбільшій повазі до людської гідності.

Література

1. Гриньова М.В., Джурка Г.Ф., Кращенко Ю.П. Біоетичні проблеми і природничо-наукова освіта // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Полтава: АСТМІ, 2004. – с.45-48.
2. Янісевич І. Клонування: «За» і «проти» // Біологія. – 1998. – № 28. – с.10-16.
3. Кундієв Ю.І. Біоетика – ознака цивілізованості // Науковий світ. – 2002. – № 7. – с.26-27.
4. Иойрыш А.И. Правовые и этические проблемы клонирования человека // Государство и право. – 1998. – № 11. – с.87-93.

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я

Рибалко О.Я., Кочубей О.В.

Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка

Актуальною проблемою сучасного розвитку людської цивілізації залишається потреба забезпечення життя та здоров'я людства. Зміна етичних передумов поведінки людини у спілкуванні з природою, зокрема, біосферою, у забезпеченні належних умов збереження людини та її здоров'я.

Саме в цьому вбачається головне призначення біоетики, особливо біомедичної етики [2].

Біоетика – це етика життя. Для неї насамперед характерне усвідомлення самоцінності життя, моральне освячення життя як фундаментальної цінності.

Її зусилля спрямовані переважно від людини в навколишній світ, а мета цих зусиль – збереження цього життя, незалежно від того, в якій формі воно проходить. Саме тому коло інтересів біоетики охоплює такі моральні проблеми як явтоназія, трансплантація органів, штучне запліднення, біомедичні дослідження тощо [4].

Численні дослідження доводять, що в Україні стрімко зростають показники венеричних захворювань і абортів. Великий відсоток розлучень серед новостворених пар, зростає кількість неповних сімей, різко погіршився стан репродуктивного здоров'я.

Одним із найпоширеніших факторів демографічного процесу зали-

шається неплідність як жінки, так і чоловіка, яка породжує проблему збереження та відновлення репродуктивного здоров'я людей. Воно має ряд суттєвих аспектів: медичний, біологічний, психологічний [5].

Соціологічні дослідження свідчать, що у 93 % жінок неплідність призводить до психічного дискомфорту, знижує соціальну адаптацію, професійну активність і підвищує число розлучень. Відомо, що в усьому світі на неплідність страждають, як жінки так і чоловіки. Вона зустрічається у 15-20 % усіх подружніх пар. При цьому в 55-65 % носієм неплідності є жінка, в 45-55 % – чоловік. Неплідність стає причиною розлучень та розпаду сім'ї. Частота неплідних подружніх пар в Україні з кожним роком зростає, негативно впливаючи на генофонд нації. Вона продовжує залишатися однією з найбільш важливих медичних соціальних та державних проблем. Однією з причин неплідності є аборти. На сьогодні в Україні на 100 новонароджених припадає 95 абортів [2].

Все це підкреслює важливість проведення подальших перспективних досліджень, спрямованих на відновлення та збереження репродуктивного здоров'я людини.

В рамках біоетики останнім часом сформувався медичний напрям екстракорпорального запліднення для лікування безпліддя за допомогою сучасних репродуктивних технологій досягла в кращих центрах світу 30-40 % з розрахунку на одну спробу, що набагато вище "ефективності" натурального зачаття [4].

До складу найбільш поширених допоміжних репродуктивних технологій зараз віднесені:

- донорство яйцеклітини від здорової жінки;
- ін'єкції сперматозоїдів до цитоплазми яйцеклітини;
- сурогатне материнство;
- запліднення „in vitro” зрілих клітин спермою чоловіка або донора, дорожчування з наступним переносом до матки матері.

Здійснення методик штучного запліднення, на жаль, супроводжується відомими ризиками, пов'язаними із відхиленнями у розвитку дитини. Етичні питання штучного запліднення – це перш за все питання визначення початку людського життя. Навіть у випадку абортів виникає етичне ставлення і лікаря і жінки до людського життя.

На репродуктивне здоров'я людини впливає дуже багато інших факторів, а саме:

- екологічна сфера проживання, забрудненість, радіаційне зараження, опромінювання;
- негативні фактори внутрішнього утробного розвитку (паління, вживання наркотиків, алкоголю матір'ю, нераціональна дієта);
- перенесення захворювання, травми, хірургічні втручання;
- загальний стан здоров'я (порушення функцій внутрішніх органів, невідношення нервової системи тощо) [2].

Незмінною залишається основна етична парадигма – зберегти людину, її культурний та соціобіологічний статус від руйнування, від фізичної та моральної деформації заради майбутніх поколінь та їх соціального

прогресу [1].

Література

1. Гриньова М.В., Кращенко Ю.П. Біоетика у методології сучасного природознавства // Біоетика. – Полтава, 2005.
2. Іванюта Я.І. Репродуктивне здоров'я і неплідність // Мистецтво лікування. – К., 2004 – №4 – С. 26-29.
3. Рибалко О.Я. // Виховання у підлітків культури міжстатевих стосунків. – П., 2003 – С. 58, С. 118.
4. Валеологія. – 2005 – №7-8.
5. Бобрицька В.І., Гриньова М.В. та інші. Валеологія. Навчальний посібник / За ред. В.І. Бобрицької. – Полтава, 1999 – розділ III – VI.

КЛОНУВАННЯ НОМО SAPIENS: ЗА ЧИ ПРОТИ?

Смакула Я.Б.

Тернопільський НПУ імені Володимира Гнатюка

За класичними уявленнями ембріології клон клітин – чиста лінія клітин, яка утворюється в результаті послідовного розмноження однієї вихідної клітини, також група споріднених клітин у складі тканини [4]. Однойцеві близнюки – природні клони, проте ми ставимося до них як до індивідумів, кожного з них вважаємо неповторною особистістю.

Існує два види клонування: репродуктивне – штучне відтворення в лабораторних умовах генетично точної копії будь-якої живої істоти; та терапевтичне – це теж клонування, але з обмеженням до 14 днів терміном росту ембріону. Новостворені ембріональні клітини здатні в подальшому використовуватися в медицині. Ці клітини мають назву “ембріональних стовбурових клітин” [3].

Відомо різні шляхи, за допомогою яких можна досягнути клонування: перенесення ядра клітини суб'єкта, якого хочуть клонувати. Ядро вводять у запліднену або незапліднену яйцеклітину після видалення або нейтралізації існуючого і ній ядра. Ядро клітини має повний генетичний код даного організму, що дозволяє відтворити генетично ідентичний організм. Така техніка передбачає два моменти: видалення ядра з яйцеклітини або одноклітинного ембріону (зиготи) і злиття клітини, з якої береться ядро, з указаною яйцеклітиною або одноклітинним ембріоном завдяки електричному шоку, що використовується для того, щоб привести в дію процес ділення нового отриманого індивіда, якого потім переносять у матку жінки; розщеплення ембріонів, тобто штучне проведення природного процесу формування ідентичних близнюків (або монозигот), який полягає у мікрохірургічному поділі ембріональних клітин на перших стадіях їхнього розвитку (до 14 днів після запліднення) на два або більше ідентичних ембріони. Після цього розділені організми здатні незалежно розвиватися завдяки клітинній поліпотенції – властивості однієї клітини давати початок різним тканинам, що формують організм [2].